

Pozdní dílo Leopolda Bauera

Významný architekt vídeňské secese postavil svoje nejlepší stavby v rodném kraji

Gotické prvky zdobí průčelí

Gloria in excelsis Deo...

Kdyby stál obchodní dům Breda v Chicagu místo v Opavě, asi by se nikdo moc nedivil. Stavba je tak velkorysá a individualistická, že v prostředí slezského města působí hodně nápadně. Sousední panelák a hotel Koruna přes ulici bohužel ukazují, jak architektura po válce upadla.

Leopold Bauer se narodil v roce 1872 v Krnově. Spolu s Loosem, Kotěrou a Plečnikem studoval ve Vídni u Otta Wagnera a vypracoval se mezi rakouskou architektonickou špičku. Svoje nejlepší stavby však postavil ve Slezsku a v rukopise z roku 1928 vysvětluje proč: „Cítil jsem se vždy jako Slezan, jako umělec, který vyrostl z tvrdé hroudy této země. Proto se moje stavby hodí lépe do obrazu slezských měst, do slezské krajiny než kamkoliv jinam.“

Jak moc se Bauerovy stavby hodí do tvrdé slezské hroudy, která se mezitím dost pozměnila, můžeme vidět na příkladu Priessnitzova sanatoria v Jeseníku nebo Střeleckého domu a tělocvičny v Krnově. Dvě opavské realizace – obchodní dům Breda&Weinstein a kostel sv. Hedviky, určitě patří k vrcholům jeho pozdní tvorby. Čelný představitel vídeňské secese se po civilizačním otřesu Velké války oprostil od dekorativních prvků a jeho pozdní architektura je geometricky jednodušší, modernistická.

Průčelí obchodního domu tvoří rastr jednoduchých oken a obvodových pilířů, které vybíhají do lunetové římsy s gotickými oblouky. Gotické prvky jsou ovšem použité jen jako výpůjčka, citace, jak upozorňuje teoretik Jindřich Vybíral. Breda&Weinstein byl se svými osmi patry v době otevření v roce 1928 největším obchodním domem u nás a jeho velkorysá kopule dodnes udivuje. Poctivý dřevěný interiér připomínal za socialismu lepší buržoazní časy. Po revoluci byl pochybně zprivatizován a postupně degradoval na vietnamské tržiště.

Je to velkorysá a *individualistická* stavba

Po malém požáru dokonce zakryli kopuli šapitó, aby na podřadné asijské zboží nepadaly saze. Dnes Breda čeká na investora, který jej osvobodí ze spárů špatného majitele.

Kostel sv. Hedviky, patronky Slezska, dokončili v roce Bauerova úmrtí v roce 1938. Může architekt udělat lepší tečku za svým dílem a životem než stavbou monumentálního kostela? Dvě totality odsunuly vysvěcení do roku 1993. Nacisté kostel využívali jako pozorovatelnou a sklad munice, po válce v něm skladovali zdravotnické potřeby. „Rytmicky organizovaná a účinně vygradovaná hmota kostela svým vertikálním a odlehčením působí jako výtažek středověké chrámové architektury,“ píše Jindřich Vybíral. Také kostel sv. Hedviky byl „obklíčen“ paneláky, ale zcela originální parafráze baldachýnu s křížem na jeho věži dodnes funguje jako orientační bod a maják transcendence. Poslední stavba Leopolda Bauera je plná mystiky a tajemství. ■

Kostel působí jako výtažek
středověké chrámové
architektury...

Kostel sv. Hedviky je maják transcendence

Obchodní dům Breda – vzpomínka na lepší časy